

Anti-pestprotocol van De Belhamel & Het Facet

Wet Veiligheid op school

Scholen zijn verplicht beleid te voeren op het aanpakken en voorkomen van pesten: dat staat in de wet Veiligheid op school.

Wat betekent de wet Veiligheid op school?

De wet Veiligheid op school heeft tot doel om pesten aan te pakken en de veiligheid voor leerlingen op school te vergroten. Scholen moeten op basis van de wet:

- Een actief veiligheidsbeleid voeren gericht op het tegengaan van pesten.
- Er zorg voor dragen dat bij een persoon ten minste de volgende taken zijn belegd:
 - het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten;
 - het fungeren als aanspreekpunt voor het team in het kader van pesten. De groepsleerkracht is bij pesten het eerste aanspreekpunt voor pesten. Deze overlegt met de anti-pestcoördinator. (Zie verderop in dit beleid.)
- De veiligheidsbeleving van leerlingen monitoren met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft.

Het belang van een anti-pestprotocol

Een goed anti-pestprotocol geeft leerlingen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe pesten wordt voorkomen en hoe gehandeld wordt wanneer er gepest wordt.

Met een anti-pestprotocol laten we als school zien, aan ouders en leerlingen, dat wij pesten serieus nemen, hoe wij preventief werken om pesten te voorkomen en hoe we dit aanpakken. Van belang is dat het anti-pestprotocol bij iedereen in de schoolgemeenschap bekend is en wordt gehanteerd in pestsituaties. Direct optreden tegen pesten geeft een duidelijk signaal af aan leerlingen dat pesten op school niet wordt getolereerd. Dit heeft als positief bijeffect dat de veiligheidsbeleving van leerlingen zal toenemen.

Uitgangspunten van de school

Wij zijn ervan overtuigd dat leerlingen een veilige schoolomgeving nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Helaas is pesten nog steeds een veelvoorkomend probleem op iedere school en in iedere klas. Leerlingen die gepest zijn, kunnen jaren later nog hinder ondervinden van het pestgedrag. Pestgedrag vraagt dan ook om blijvende aandacht, of het nu gaat om online of offline pesten.

Om pesten te voorkomen en aan te pakken en een positieve groeps sfeer te bevorderen, is het goed om te weten wat er onder pesten en online pesten wordt verstaan en wat het verschil is met plagen en ruzie.

Wat is pesten?

Er is een duidelijk verschil tussen plagen en pesten:

Plagen:

- Het gebeurt af en toe.
- Iedereen is gelijk.
- Eerst plaagt de één en dan de ander weer.
- Het is voor de lol en nooit gemeen.
- Je kunt zeggen als het niet meer leuk is.
- Het is leuk voor iedereen.

Pesten:

- Het gebeurt vaak en voor langere tijd.
- Eén of meer kinderen spelen de baas.
- Gaat altijd één kant op met vaak hetzelfde slachtoffer.
- Het is gemeen bedoeld en moeilijk te stoppen.
- Voor de één is het 'leuk', maar voor de ander niet.

Pesten verschilt ook duidelijk van ruzie:

Bij ruzie hebben leerlingen een conflict met elkaar. Ze wisselen over en weer argumenten uit op een emotionele (boze) manier. Beide leerlingen voelen zich sterk genoeg om de confrontatie aan te gaan waardoor er geen machtsongelijkheid is. Een ruzie leggen leerlingen meestal weer bij.

Online pesten

Veel pestgedrag tussen leerlingen speelt zich online af op sociale media en internet. Bij online pesten oftewel cyberpesten gaat het om onder meer buitensluiten op sociale media, bedreigen, afpersen, nep-accounts maken en het verspreiden van ongewenst beeldmateriaal.

Nader uitgelegd: de rollen bij pesten

Als er in een klas gepest wordt, zijn er vaak een aantal standaardrollen die kinderen innemen. Vaak realiseren kinderen zich niet dat ze óók een rol spelen bij het pesten als ze niets doen.

De gepeste:

Dit kind (het kunnen ook meerdere kinderen zijn) is degene die gepest wordt. De pester zoekt een slachtoffer: bij dat slachtoffer wordt een reden 'verzonnen'. De gepeste lokt het pesten níét uit! Door de continue stress en het groeiende wantrouwen tegen anderen, kan het kind wel verkeerde reacties vertonen.

De pester:

De pester is degene die een ander kind (of meerdere kinderen) pest. Hij wil de baas zijn, maar tegelijkertijd wil hij dat anderen hem accepteren. Het pestgedrag van de pester kan voortkomen uit problemen thuis of op school. De pester kan deze problemen afreageren op een ander kind. De pester alleen maar straffen zal het probleem dus nooit oplossen. Ook de pester heeft dus uiteindelijk hulp nodig. Het komt nogal eens voor dat de pester vroeger zelf gepest werd. Om dit te voorkomen heeft hij deze rol genomen.

De meelopers:

Zij zijn vaak bang voor de pester. Door mee te doen zorgen ze dat zij in ieder geval geen slachtoffer

worden. Ook kijken ze soms tegen de pester op, of willen ze laten zien dat zij óók durven. Door mee te doen horen ze bovendien bij de groep.

De wegkijkers of buitenstaanders:

Dit is het grootste gedeelte van de klas. Deze kinderen zien het pesten wel, maar doen niets, uit angst zelf slachtoffer te worden.

De helper:

Soms is er een enkel kind dat wél durft op te komen voor de gepeste. Dit kind gaat wel met het slachtoffer om, ondanks alle moeilijkheden.

De leerkracht:

De leerkracht heeft een grote rol in dit geheel. De manier waarop de leerkracht reageert op het pesten, maar ook op de gepeste en de pester, kan absoluut invloed hebben.

De ouder:

Ook de ouder/verzorger heeft een grote rol. Deze kan in de thuissituatie veranderend gedrag zien bij het eigen kind. Hoewel kinderen thuis niet altijd vertellen wat er speelt, hebben ouders mede een signalerende rol.

Wat zijn signalen voor een peetsituatie?

Er zijn een aantal signalen die erop kunnen wijzen dat een kind gepest wordt. Het is lastig dat die signalen niet altijd optreden, niet altijd zichtbaar zijn en ook andere oorzaken kunnen hebben.

Hieronder een aantal signalen die kunnen duiden op pesten:

- Het kind is stiller geworden.
- Het kind heeft ineens geen vriendjes of vriendinnetjes meer of dat aantal neemt duidelijk af.
- Ineens 'haat' het kind andere kinderen of zegt dat de anderen hem 'haten'.
- Het kind heeft last van buikpijn, hoofdpijn en andere (vage) klachten.
- Soms wil het kind ineens niet meer mee gymmen of niet mee op schoolkamp.
- Het kind wil ineens niet meer met (bepaalde) andere kinderen samenwerken.

Welke stappen worden er op onze school gezet als er gepest wordt?

- Wij spreken in vertrouwen met de gepeste leerling. De groepsleerkracht is degene die dit als eerste doet. Wij kunnen en willen een leerling niet beloven dat we niets tegen anderen zullen zeggen, omdat we met deze toezegging hulp zouden kunnen blokkeren.
- Wij bieden steun aan de gepeste leerling en nemen de leerling zeer serieus. We bespreken met de leerling wat voor hem/haar een oplossing kan zijn en spreken met de leerling af dat het vertelt wat er aan de hand is, omdat wij niet alles kunnen zien. We stimuleren leerlingen om naar ons toe te komen als hij/zij het gevoel heeft gepest te worden.
- Wij voeren als leerkrachten gerichte observaties uit.
- Wij voeren een gesprek met de (mogelijk) gepeste en vervolgens apart met de (mogelijke) pester.
- Er worden duidelijke afspraken gemaakt met de pester en het gepeste kind. Deze worden uitgevoerd en vervolgens na een week met de betrokkenen geëvalueerd.
- Er vindt een gesprek plaats met kind en ouders/verzorgers van de pester en ook met kind en ouders/verzorgers van het gepeste kind. Consequenties (zie verderop) van pestgedrag worden tijdens dit gesprek besproken.
- In de klas wordt aandacht besteed aan het thema pesten en het belang van het gedrag van de buitenstaanders, aangezien zij de cirkel kunnen doorbreken (pesten stopt in 57% van de gevallen binnen tien seconden wanneer buitenstaanders en wegkijkers ingrijpen!).

- De leerkracht registreert alles in ons leerlingvolgsysteem.

Wanneer het pesten niet stopt:

Wanneer het pesten niet stopt, wordt opgeschaald naar de anti-pestcoördinator. Tevens informeert de groepsleerkracht de ondersteuningscoördinator. Mochten gesprekken en afspraken met de anti-pestcoördinator ook niet tot verbetering leiden, wordt er in het uiterste geval overgegaan op time-out, schorsing of verwijdering van leerlingen. Hierbij volgen wij het beleid van ons bestuur en dit loopt altijd via de schooldirecteur:

Time-out, schorsing en verwijdering van leerlingen

Time-out

Van een time-out is sprake wanneer de leerling één dag of korter het recht op deelname aan het onderwijs wordt ontzegd. Een time-out zal normaliter gedurende een schooldag worden opgelegd en slechts gelden voor die betreffende schooldag.

Grond voor een time-out

Grond voor een time-out is ontoelaatbaar gedrag of een ernstig incident dat het in het belang van de leerling en/of de school noodzakelijk maakt dat de leerling voor de duur van maximaal één dag niet deelneemt aan de les of niet op school komt.

Schorsing

Van schorsing van een leerling is sprake wanneer de leerling tijdelijk, langer dan één dag, het recht op deelname aan het onderwijs wordt ontzegd.

Gronden voor schorsing

- Ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
- Ernstig wangedrag van de ouders van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
- Een andere grond die het in het belang van de school en/of de leerling dringend noodzakelijk maakt dat de leerling tijdelijk niet deelneemt aan de les of niet op school komt.

Verwijdering

Nadat is gebleken dat meerdere schorsingsmaatregelen niet het beoogde effect sorteren, kan verwijdering als corrigerende strafmaatregel worden toegepast. Verwijdering kan ook worden toegepast als onmiddellijke maatregel naar aanleiding van een ernstige aangelegenheid. Van verwijdering van een leerling is sprake wanneer het bestuur van De Belhamel besluit een leerling de verdere toegang tot de school te ontzeggen.

Gronden voor verwijdering

- Ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
- Ernstig wangedrag van de ouder(s) van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
- Een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school en leerling.
- Het niet in voldoende mate tegemoet kunnen komen aan de hulpvraag die de leerling stelt.

Wat doet de school aan preventie? Welke omgangsregels zijn er en hoe worden die levend gehouden?

Onze school maakt gebruik van een methode voor sociaal-emotioneel leren. Deze wordt schoolbreed ingezet, zodat er een doorgaande lijn is en leerlingen én leerkrachten hierin dezelfde taal spreken. Deze methode is gericht op het creëren van een veilig schoolklimaat en is daarmee preventief.

Ouders worden tweewekelijks meegenomen in het aanbod sociaal-emotioneel leren waar we op dat moment op school mee bezig zijn. Dit doen we o.a. door hierover te berichten via onze nieuwskanalen en het visueel te maken in de school.

Ook op het gebied van online pesten neemt onze school preventieve maatregelen. Zo besteden we in alle klassen aandacht aan mediawijsheid, waarbij leerlingen o.a. leren hoe om te gaan met sociale media (Hoe gedraag je je online? Wat deel je wel en wat deel je niet? Welke consequenties heeft jouw gedrag online? Wat doe je als je iets niet prettig vindt? Etc). Daarnaast vinden we het essentieel om, zeker bij online pesten, samen met ouders op te trekken, omdat het online pesten meestal buiten schooltijd gebeurt en/of doorgaat.

Tot slot zijn er gerichte lesmaterialen die de leerkracht indien nodig kan aanschaffen om in de klas extra aandacht te besteden aan online pesten.

Hoe zet de school het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem in bij de aanpak van pesten?

Wij maken op onze school gebruik van de SCOL, LeerlingSCOL en de Monitor Sociale Veiligheid (MSV) om het sociaal-emotioneel welbevinden te meten en te volgen.

SCOL:

De Sociale Competentie Observatie Lijst (SCOL) is een leerlingvolgsysteem voor sociale competentie, welbevinden en sociale veiligheid. Het meetinstrument SCOL is wetenschappelijk onderbouwd en voldoet aan de kwaliteitseisen die de Onderwijsinspectie stelt.

Met de SCOL-scores worden de sociale competenties van leerlingen systematisch in kaart gebracht door de leerkracht. Hiermee kunnen we onder anderen de ontwikkeling van sociale competenties op groeps- of op schoolniveau planmatig aanpakken en het welbevinden en de sociale veiligheid van onze leerlingen monitoren.

LeerlingSCOL

De LeerlingSCOL is een aanvullende module op de Sociale Competentie Observatie Lijst (SCOL). De LeerlingSCOL is ontwikkeld, omdat het van belang is te weten hoe leerlingen zelf denken over hun sociale competenties. Zo kan het oordeel van de leerkracht, gemeten met de SCOL, vergeleken worden met de resultaten van de LeerlingSCOL. De LeerlingSCOL is bedoeld voor leerlingen van groep 6 t/m 8.

MSV:

De Monitor Sociale Veiligheid (MSV) is een instrument om de sociale veiligheid van leerlingen te meten en te volgen. Deze monitoring is een wettelijke verplichting en is op onze school onderdeel van de leerlingvragenlijst van de Sociale Competentie Observatielijst (SCOL). De MSV is net zoals de LeerlingSCOL bestemd voor leerlingen van groep 6 t/m 8 van het basisonderwijs. Met de MSV wordt het oordeel van de leerling over zijn welbevinden, veiligheidsbeleving en aantasting van de sociale en fysieke veiligheid gemeten. De uitkomsten kunnen worden gebruikt bij het voeren van een sociaal veiligheidsbeleid.

De anti-pestcoördinator op onze school

De coördinator van het anti-pestbeleid is een deskundige in het aanpakken van fysiek en online pesten en coördineert het pestbeleid. De coördinator fungeert als vraagbaak voor collega's met vragen over pesten, implementeert het anti-pestprotocol en houdt het beleid actueel. Ook brengt de coördinator dit anti-pestbeleid regelmatig onder de aandacht van collega's, leerlingen en ouders en deelt hij/zij nieuwe ontwikkelingen.

De coördinator is een adviseur bij het aanpakken van pestproblemen, zowel voor leerkrachten als voor ouders en kinderen. Hierbij heeft de coördinator een brede blik die zich richt op het aanpakken en voorkomen van pesten in de school. Mocht het nodig zijn, zal de anti-pestcoördinator ook gesprekken hebben met kinderen en hun ouders.

Op onze school is Heleen van Gestel de anti-pestcoördinator. Zij onderhoudt nauwe contacten met de groepsleerkrachten en de ondersteuningscoördinator. De anti-pestcoördinator wordt door de groepsleerkracht geïnformeerd wanneer er een situatie van pesten in de groep speelt.

De groepsleerkracht beschrijft eventuele peestsituaties in de evaluatie van het groepsplan sociaal emotioneel leren en gedrag, zodat de leerkracht die daaropvolgende jaren de groep heeft, kennis heeft van datgene wat er heeft gespeeld in de sociale context van de groep.